

УДК 657+657.6

Л. М. Яременко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування,
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди", м. Переяслав-Хмельницький
ORCID ID: 0000-0003-3127-5181

Я. А. Пономаренко,

студент 2-го року навчання магістратури спеціальності "Облік і оподаткування",
ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди", м. Переяслав-Хмельницький
ORCID ID: 0000-0002-9653-7560

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.20.76

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

L. Yaremenko,

PhD in Economics, Associate Professor, SHEE "Pereyaslav-Khmelnyskiy
SPU after Grygoriy Skovoroda", Pereyaslav-Khmelnyskiy

Y. Ponomarenko,

student, SHEE "Pereyaslav-Khmelnyskiy SPU after Grygoriy Skovoroda", Pereyaslav-Khmelnyskiy

ORGANIZATION AND METHODOLOGY OF ACCOUNTING AND AUDIT OF INTANGIBLE ASSETS

У статті проаналізовано основні проблеми організації та методології бухгалтерського обліку та аудиту нематеріальних активів, з метою визначення актуальних та проблемних питань. На основі різних підходів щодо визначення поняття нематеріальних активів нами запропоновано власне визначення терміну "нематеріальні активи". Окреслено основні проблеми, що стосуються організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів та запропоновано шляхи їх вирішення. Розглянуто особливості організації і методики проведення аудиту нематеріальних активів у працях науковців з метою визначення проблемних питань. З урахуванням сучасних тенденцій та змін у господарській діяльності, врахувавши результати проведеного дослідження вітчизняного досвіду щодо проведення аудиту нематеріальних активів нами запропоновано спосіб організації аудиторської перевірки нематеріальних активів, що дало змогу запропонувати удосконалені етапи аудиту нематеріальних активів та визначити їх послідовність.

The article is devoted to the study of accounting procedures and methodological aspects of intangible assets audit, in order to identify topical and problematic issues in this area. Significant problems of definition and recognition of intangible assets based on methodological harmonization of their interpretation on aspects of accounting of intangible assets, their identification and harmonization in the accounting system and financial statements of the enterprise are considered. Based on various approaches to defining the concept of intangible assets, the definition of the term "intangible assets" was proposed. It was proposed to refer to intangible assets as non-tangible property owned by an organization (enterprise), controlled by an organization (enterprise) through the realization of rights to obtain economic benefits and to restrict access to it. This property is used for activity, and at the same time brings an economic benefit, which is expressed, in the form of income, to it. Based on the analyzed works of scholars, the main problems concerning the organization of accounting of intangible assets were outlined. The main ones are the establishment of the initial value of intangible assets, useful life of assets, lack of an effective mechanism of accounting for intangible assets and physical form. Having analyzed the main problems of accounting for intangible assets that are characteristic of the modern accounting system, the main directions for improving the accounting of intangible assets were proposed. The peculiarities of the organization and methods of conducting the audit of intangible assets in the works of scholars in order to identify problematic issues are considered. Taking into account both current trends and changes in economic activity and the results of the study of native experience in the audit of intangible assets, a way to organize the audit of intangible assets by offering advanced stages of audit of intangible assets and determining their consistency is proposed. This makes the audit of intangible assets more effective and helps to systematize the received information.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аудит, нематеріальні активи, методика аудиту, майно, економічні вигоди.

Key words: accounting, audit, intangible assets, audit procedure, property, economic benefits.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах нової системи суспільних відносин виникає потреба в трансформації бухгалтерського обліку та аудиту. Традицій-

ним є те, що саме в аудиті особлива увага приділяється питанням відображення господарських фактів у бухгалтерському обліку. Однак на сьогоднішній день істотно розширюється ряд

завдань, які вимагають рішення аудитора. Це пов'язано з тим, що в умовах сьогодення, нематеріальні активи є невід'ємною частиною формування повної та достовірної інформації про господарські процеси підприємства. Такий вид необоротних активів має повсюдне застосування і є одним з найбільш проблемних аспектів бухгалтерського обліку. В багатьох зарубіжних і вітчизняних підприємствах та організаціях нематеріальні активи часто складають основу бізнесу. Наявність нематеріальних активів у складі ресурсів підприємства (організації) позитивно позначається на його діяльності, наприклад, вони провокують збільшення ринкової вартості, підвищують інвестиційну привабливість підприємства і т.д. Тому питання організації і методології бухгалтерського обліку та аудиту нематеріальних активів набувають особливої важливості.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням організації обліку і методики аудиту нематеріальних активів приділяли значну увагу такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені економісти: О. Андросова, О. Біляченко, Ф. Бутинець, О. Вакун, В. Голов, О. Бутнік-Сіверський, В. Добровський, Є. Свідерський, П. Сук, Г. Давидова, К. Калугіна, А. Клименко, В. Палій, І. Бігдан, С. Покропивний, Н. Герасимчук, М. Кушельний, В. Рядська, В. Савченко, О. Суглобов, В. Шевчук, Л. Юрківська, Л. Янчева та багато інших.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Аналіз наукової літератури, теоретичних положень і діючої практики обліку та аудиту нематеріальних активів дозволив визначити низку невирішених проблем, а також запропонувати шляхи до їх вирішення [5, с. 101].

До основних проблем, які потребують вирішення відноситься організація та методика аудиту нематеріальних активів, особливо виділяються такі проблематичні питання: розкриття етапів аудиторської перевірки, адаптація методики економічного аналізу стосовно мети та завдань аудиторської перевірки, конкретне наповнення (зміст) аналітичних процедур, включення аналітичних процедур у програму аудиторської перевірки, недостатня розробленість наукової класифікації щодо аудиту нематеріальних активів, недосконалість законодавчої бази та класифікації об'єктів, недостатньо розроблена методика оцінки, невирішеність питань організації носіїв інформації тощо [4, с. 285].

Вітчизняна методика аудиту нематеріальних активів є недосконалою, вона не відображає повноти та взаємозв'язку всіх етапів аудиту нематеріальних активів. Саме тому в роботі розглядаються основні підходи щодо проведення аудиту нематеріальних активів, а також запропонована методика проведення аудиторської перевірки нематеріальних активів та операцій з ними.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є дослідження організації та методики бухгалтерського обліку та аудиту нематеріальних активів, визначення основних проблемних питань та запропоновано шляхи їх вирішення. Цільова спрямованість написання статті обумовила постановку та розв'язання таких завдань: обґрунтовано нематеріальні активи як об'єкт бухгалтерського обліку, охарактеризовано проблеми бухгалтерського обліку та аудиту нематеріальних активів та висвітлено можливі шляхи удосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів враховуючи сучасну національну систему бухгалтерського обліку.

Для досягнення поставлено мети і розв'язання завдань використано економіко-статистичні методи дослідження, зокрема монографічний метод та метод порівняння.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Нематеріальні активи є унікальною економічною категорією, основні властивості яких полягають у відсутності матеріальної форми або другорядності, що пов'язано з домінантністю інтелектуальної (нематеріальної) складової, та наявності неадитивного впливу на процес їхнього використання суб'єктами господарювання. Нематеріальні активи здатні забезпечити підприємство значними економічними вигодами і водночас можуть наражати його на високий ризик, який пов'язаний із необґрунтованим інвестуванням, що може в майбутньому призвести до неплатоспроможності чи банкрутства підприємства. Нематеріальні активи створюються підприємством, але не завжди можуть вважатися його власністю.

Особливістю сучасного періоду для розвитку економіки можна назвати те, що нематеріальні активи підприємств стають у результаті найбільш важливим фактором, що впливає на конкурентоспроможність підприємства. Саме тому в умовах сьогодення огляд питань, що стосуються обліку та аудиту нематеріальних активів, є досить актуальними. Перш ніж розглянути методику обліку та аудиту нематеріаль-

них активів, варто висвітлити сутність цього поняття.

Як показав аналіз нормативно-правових та наукових джерел, нині не існує загальновищного визначення поняття "нематеріальні активи". Поняття "нематеріальні активи" тільки нещодавно почало застосовуватися в міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 38 "Нематеріальні активи" і Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи".

Відповідно до п. 4 П(С)БО 8 "Нематеріальні активи", під нематеріальними активами слід розуміти "немонетарні активи, що не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані" й утримуються підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях або надання в оренду іншим особам [10].

Згідно з П(С)БО 8 виділяють такі групи нематеріальних активів:

— права на користування майном (земельною ділянкою, будинком, право на оренду приміщень тощо);

— права на комерційні позначення (торгові марки, комерційні (фірмові) найменування тощо);

— права на об'єкти промислової власності (винаходи, дослідні моделі, промислові зразки, сорти рослин, породи тварин тощо);

— авторське право та суміжні з ним права (право на літературні, художні, музичні твори, комп'ютерні програми, бази даних тощо);

— незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи;

— інші нематеріальні активи (право на здійснення діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо) [10].

На сьогодні існують різні підходи до визначення нематеріальних активів — зокрема, нематеріальні активи розглядають як економічну сутність інтелектуальної власності, частина майна або активів організації, особливий вид прав, знання, ділову репутацію або інтелектуальний капітал організації [6, с. 119].

Виходячи з цього, ми пропонуємо під нематеріальними активами розуміти майно, що не має матеріально-натуральної форми, яке знаходиться у власності організації (підприємства), контролюється організацією (підприємством) за допомогою реалізації прав на отримання економічної вигоди і на обмеження доступу до неї інших осіб та використовується для здійснення діяльності і водночас приносить їй економічну вигоду, яка виражена у вигляді доходу.

На нашу думку, основними характерними рисами нематеріальних активів є:

по-перше, відсутність матеріально-речовинної або фізичної форми;

по-друге, здатність приносити користь підприємству;

по-третє, використовуються протягом тривалого часу;

по-четверте, велика ймовірність невизначеного розміру можливого прибутку від їх використання.

Особливість нематеріальних активів в тому, що вони є певною цінністю, як фінансові активи, які створюють додаткові обсяги доходів і дозволяють керувати ресурсними потоками для підвищення вартості бізнесу. Нематеріальні активи повністю залучені у виробничі процеси і не існують поза системою економічних відносин на підприємстві [2, с. 87].

На практиці у суб'єктів підприємницької діяльності актуальними є проблеми, які пов'язані з оцінкою вартості нематеріальних активів. Така складність відображення в обліку та вартісної оцінки нематеріальних активів зумовлена:

1. Різновидом об'єктів інтелектуальної власності, кожний з яких за законом має бути оригінальним.

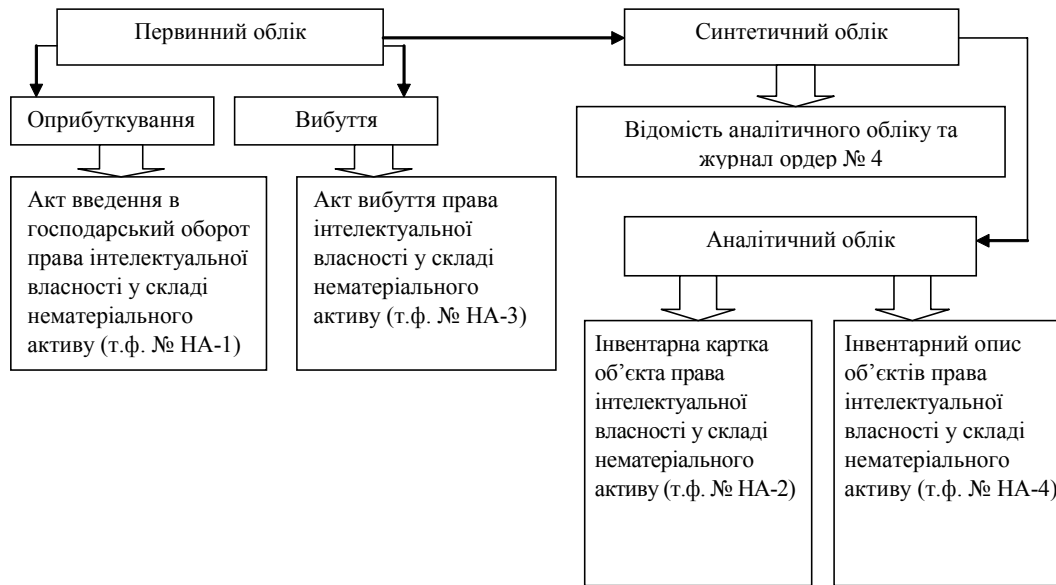
2. Різноманітність способів їхньої появи на підприємстві.

3. Різноманітними формами їхнього практичного використання.

4. Імовірнісним характером отриманих результатів вартісної оцінки.

Бухгалтерський облік нематеріальних активів є досить складною і специфічною ділянкою в розрізі обліку необоротних активів підприємства, оскільки нематеріальні активи або взагалі відсутні на підприємстві або займають у їх складі необоротних активів незначну питому вагу. Облікова інтерпретація етапів бухгалтерського обліку нематеріальних активів розрізі первинного, синтетичного та аналітичного обліку зображена на рисунку 1.

Що стосується організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів, тут також існує велика кількість проблем, таких як, встановлення їх первісної вартості, строку корисного використання тощо. Особливою проблемою при обліку нематеріальних активів виступає те, що вони не мають фізичної форми, і в зв'язку з цим, іноді немає можливості дати оцінку активу, а також визначити строк корисного використання. Такі ж складнощі можуть виникнути і у разі постановки на облік активу, отриманого безоплатно. Причиною цього є не-

Рис. 1. Облікова інтерпретація етапів бухгалтерського обліку нематеріальних активів

Джерело: побудовано авторами за [2].

доліки у законодавстві в цій сфері [3, с. 258].

Для розв'язання цих питань необхідно вирішити такі завдання обліку нематеріальних активів: забезпечити працівників інформацією, для обліку об'єктів дослідження, а також спеціальними знаннями для роботи з урахуванням нематеріальних активів, правильно визначити первинну вартість різних видів нематеріальних активів, визначити необхідність переоцінки нематеріальних активів, і, у свою чергу, способів їх переоцінювання, правильно нараховувати амортизації нематеріальних активів, визначити можливості і доцільність підтримки нематеріальних об'єктів і способів обліку витрат на їх підтримку.

Посилення фінансово-економічного контролю стає першочерговим завданням у діяльності суб'єктів господарювання. За таких обставин значна увага приділяється саме аудиторам щодо висловлення ними незалежної думки щодо правомірності здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання, достовірності відображення в бухгалтерському обліку та складеній фінансовій звітності.

Аудит слід розглядати як інтелектуальну діяльність, яка має свою специфіку організації. Міжнародні асоціації бухгалтерів та аудиторів узагальнили наявний досвід з організації та методики обліку й аудиту у вигляді міжнародних стандартів аудиту (МСА), які у певній мірі можуть виконувати функції національних стандартів [7].

Аудит нематеріальних активів та його методика є однією із складових загальної перевірки фінансової звітності і відіграє важливу

роль з урахуванням сучасних економічних відносин.

Основна мета аудиту нематеріальних активів полягає у формуванні професійної думки аудитора щодо правильності здійснення оцінки, повноти та своєчасності відображення даних в обліку та фінансовій звітності різних видів нематеріальних активів.

Щоб досягти поставленої мети аудитором проводиться перевірка, під час якої він з'ясовує питання, як-от: чи дотримано норми чинного законодавства під час відображення в обліку нематеріальних активів, правильність формування облікової політики та дотримання встановлених норм при відображенні їх у фінансовій звітності підприємства.

Однією з проблем організації перевірки нематеріальних активів є потреба в аудиті ефективності таких активів, як форми контролю, що спрямована на визначення ефективності використання активів з метою реалізації запланованих цілей та встановлення чинників, які можуть перешкоджати або перешкоджають цьому [1, с. 251].

Варто зазначити, що якість та ефективність аудиту нематеріальних активів тісно взаємопов'язана з методикою аудиту. Аудитор завжди має дотримуватись організації та методики проведення аудиту нематеріальних активів, які впливають на якість аудиту і надання аудиторських послуг. Адже від якості інформації, сформованої в системі бухгалтерського обліку, залежить якість проведення аудиту.

Для проведення аудиторської перевірки необхідні певні етапи, під час яких застосовуються різні процедури для досягнення поставленої мети. У вітчизняній практиці запропоновано наступні етапи перевірки:

- 1) виявлення нематеріальних активів;
- 2) перевірка наявності підтверджуючих документів;
- 3) перевірка документів, що формують вартість об'єкта [9, с. 292].

Проведення аудиту нематеріальних активів здійснюється на загальному плані проведення аудиту, де значну увагу необхідно приділити дослідженню нетипових операцій з нематеріальними активами, а також чи змінювалося дотримання норм законодавства та змін у ньому.

Проте існуюча методика проведення аудиторської перевірки є не повною, в ній майже відсутня розгорнута інформація щодо взаємозв'язків між етапами перевірки. В ній не визначено конкретного інструменту для реалізації такого завдання [11, с. 218].

Таким чином, на сьогодні методика аудиторської перевірки нематеріальних активів зводиться лише до перевірки документаційної складової, а саме: вона засвідчує наявність нематеріальних активів за первинними документами, перевіряє реальність операцій щодо надходження, руху та вибуття нематеріальних активів за обліковими регістрами та оцінює якість представленої інформації про ці активи у фінансовій звітності.

Отже, врахувавши результати проведеного дослідження вітчизняного досвіду щодо проведення аудиту нематеріальних активів, нами запропоновано удосконалені етапи аудиту нематеріальних активів, які необхідно здійснювати в наступній послідовності:

Етап 1. Перевіряти положення облікової політики підприємства щодо нематеріальних активів відповідно до норм чинного законодавства.

Етап 2. Визначити наявні нематеріальні активи на підприємстві (організації).

Етап 3. Перевірити операції з надходження нематеріальних активів.

Етап 4. Перевірити правильність нарахувань амортизації на нематеріальні активи.

Етап 5. Перевірити ефективність проведеної переоцінки нематеріальних активів.

Етап 6. Зіставити показники фінансової звітності із показниками аналітичного і синтетичного обліку.

Етап 7. Обґрунтувати думку аудитора та запропонувати способи виправлення виявлених помилок з метою вдосконалення обліку

нематеріальних активів на підприємстві (організації).

Вважаємо, що дана послідовність висвітлених етапів надасть змогу ефективно провести аудиторську перевірку нематеріальних активів, а також систематизувати інформацію.

Одне з важливих місць при проведенні аудиторської перевірки відводиться аудиту ефективності використання нематеріальних активів, для проведення якого аудитор використовує аналітичні процедури. Аудит ефективності нематеріальних активів поряд із традиційним аудитом відіграє більш ключову роль у здійсненні бухгалтерського обліку підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Наявність багатьох визначень поняття "нематеріальні активи" дало нам змогу запропонувати власне трактування цього поняття та під нематеріальними активами розуміти майно, що не має матеріально-натуральної форми, яке знаходиться у власності організації (підприємства), контролюється організацією (підприємством) за допомогою реалізації прав на отримання економічної вигоди і на обмеження доступу до неї інших осіб та використовується для здійснення діяльності і водночас приносить їй економічну вигоду, яка виражена у вигляді доходу.

Правильна організація та порядок методики аудиту нематеріальних активів, у свою чергу, допоможе отримати показники щодо їх стану та використання, оптимізувати витрати для розширення обсягу виробництва та визначити нові можливості для реалізації таких активів у процесі господарської діяльності. Аудитор завжди повинен дотримуватися методики проведення аудиту нематеріальних активів, яка впливає на якість аудиту і надання аудиторських послуг. Виходячи з вищевикладеного, можна стверджувати, що нематеріальні активи є специфічним об'єктом бухгалтерського обліку, якість проведення аудиту якого залежить від правильно обраної облікової політики. Якість аудиту нематеріальних активів тісно взаємопов'язана з методикою аудиту. Аудитор повинен дотримуватись методики проведення аудиту нематеріальних активів, яка впливає на якість аудиту і надання аудиторських послуг.

Отже, проведений аналіз показав, що організація та методика аудиту нематеріальних активів не є достатньо розробленою та потребує суттєвого доопрацювання. Також проведене дослідження дозволило встановити, що існуючі підходи недостатньо адаптовані до вітчизняних

умов. Подальші наші дослідження будуть спрямовані на розробку методики аудиту нематеріальних активів, яка буде враховувати специфіку сучасної національної системи бухгалтерського обліку.

Література:

1. Андросова О.Ф. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудиту / О.Ф. Андросова, К.А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету. — 2011. — № 3. — Т. 3. — С. 250—255.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник / Ф.Ф. Бутинець // Світ бухгалтерського обліку. — 2002. — 672 с.
3. Виноградова М.О. Аудит: навч. посіб. / М.О. Виноградова, Л.І. Жидєєва // Центр учбової літератури. — 2014. — 654 с.
4. Дерев'яно С.І. Основи аудиту: навч. пос. / С.І. Дерев'яно та ін. // Центр учбової літератури. — 2008. — 328 с.
5. Карп'як Я.С. Організація аудиторської перевірки нематеріальних активів промислових підприємств / Я.С. Карп'як, Л.І. Ріжко, О.Я. Карп'як // Вісник національного університету "Львівська політехніка". — 2012. — № 721. — С. 99—102.
6. Левченко Н.М. Удосконалення методики аудиту нематеріальних активів з метою систематизації результатів аудиторських процедур / Н.М. Левченко, Н.С. Понікарова // Вісник Хмельницького національного університету. — 2011. — № 2. — Т. 1. — С. 118—121.
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: постанова Комітету з міжнародної аудиторської практики, 2015 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/1038mizhнародni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-u-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2015-roku>
8. Назаренко Т.П. Організація та методика аудиту нематеріальних активів / Т.П. Назаренко, М.В. Симура // Економіка і суспільство. — 2016. — № 7. — С. 957—962.
9. Олендїй О.Т. Методичні засади проведення аудиту нематеріальних активів / О.Т. Олендїй, І.К. Шушакова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". — 2013. — № 5. — С. 291—297.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи": наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

/zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99

11. Юрківська Л.Й. Аудит ефективності нематеріальних активів: аналіз існуючих підходів / Л.Й. Юрківська, О.Л. Біляченко // Вісник ЖДТУ. — 2011. — № 2 (56). — С. 217—220.

References:

1. Androsova, O.F. and Kaluhina, K.A. (2011), "Methods of auditing fixed assets and intangible assets and their impact on audit quality", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 3, no. 3, pp. 250—255.
2. Butynec', F. F. (2002), *Audyty: pidruchnyk [Audit: textbook]*, Ruta, Zhytomyr, Ukraine.
3. Vynogradova, M. O. and Zhydjejeva, L. I. (2014), *Audyty: navch. posib. [Audit: textbook]*, Centr uchbovoi' literatury, Kyiv, Ukraine.
4. Deriv'janko, S. I. Olijnyk, S. O. Kuzyk, N. P. and Ganajlo, O. M. (2008), *Osnovy audytu: navch. posib. [Fundamentals of audit: textbook]*, Centr uchbovoi' literatury, Kyiv, Ukraine.
5. Karpiak, Ya.S. RIZhko, L.I. and Karpiak, O.Ya. (2012), "Organization of audit of intangible assets of industrial enterprises", *Visnyk natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika"*, vol. 721, pp. 99—102.
6. Levchenko, N.M. and Ponikarova, N.S. (2011), "Improvement of intangible assets audit methodology in order to systematize the results of audit procedures", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 2, no. 1, pp. 118—121.
7. Audit Chamber of Ukraine (2015), "International standards of quality control, auditing, review, other assurance and related services", available at: <http://www.apu.com.ua/1038-mizhнародni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-u-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2015-roku> (Accessed 10 Oct 2019).
8. Nazarenko, T.P. and Symura, M.V. (2016), "Organization and methodology of audit of intangible assets", *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 7, pp. 957—962.
9. Olendii, O.T. and Shushakova I.K. (2013), "Methodological bases for the audit of intangible assets", *Vseukrainskyi naukovo-vyrobnychiy zhurnal "Innovatsiina ekonomika"*, vol. 5, pp. 291—297.
10. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Accounting Standard 8 Intangible Assets", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99> (Accessed 10 Oct 2019).
11. Jurkiv'ska, L. J. and Biljachenko, O. L. (2011), "Audit of the effectiveness of intangible assets: analysis of existing approaches", *Visnyk ZhDTU: Ekonomichni nauky*, vol. 2 (56), pp. 217—220. *Стаття надійшла до редакції 13.10.2019 р.*